

Suomen Pankki

Suomen Pankin ennusteita

kevät 1993

SUOMEN PANKKI

ENNUSTE¹
Luottamuksellinen

Kansantalouden osasto

26.2.1993

Taloudellinen kehitys lähivuosina

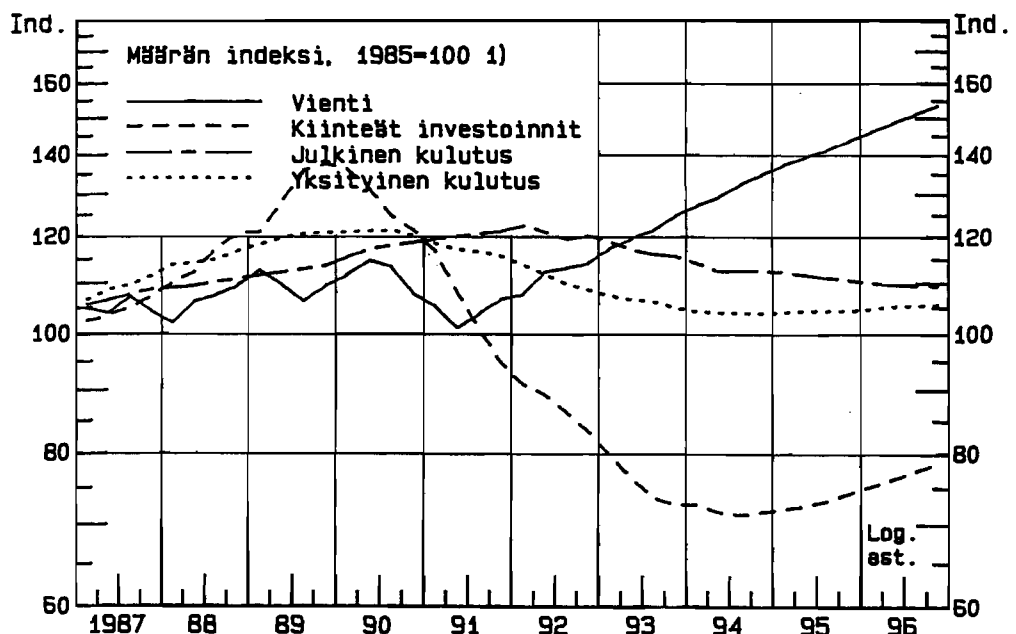
¹ Ennuste on tarkoitettu virkakäyttöön Suomen Pankissa.

1. Yhteenveto

Suomen talouden kansainvälisessä ympäristössä ja kotimaisessa kehityksessä ovat korostuneet viime kuukausina piirteet, jotka viittaavat laman jatkumiseen aiemmin arvioitua pitempään. Taantuma Länsi-Euroopassa syvenee vielä kuluvana vuonna ja jatkossakin nousu on verukkaista. Markkinaosuuden kasvattaminen edellyttää suomalaisilta viejiltä edelleenkin valuuttamääräisten hintojen tuntuva alentamista, mistä seuraava ulkomaankaupan vaihtosuhteen voimakas heikkeneminen vaimentaa viennistä tulevia kasvuvaikutuksia.

Valuuttakurssin viimeaikaisen heikkenemisen kielteiset vaikutukset näkyvät kotimarkkinasektorin yritysten velkaongelmina ja vaikeana pankkikriisinä. Kotimaisen kysynnän supistumisen arvioidaan jatkuvan vuoden 1994 jälkipuolelle. Julkinen kysyntä supistuu, yksityinen kulutus taantuu edelleen hieman ja teollisuuden investointien lievä elpyminen ensi vuonna ei riitä kääntämään kokonaisinvestointeja nousuun. Kokonaistuotannon arvioidaan vähentyvän vuonna 1993 runsaan 1 prosentin ja yltävän vuonna 1994 vain 1 prosentin kasvuun. Vielä seuraavanakaan vuonna tuotannon kasvun ei odoteta riittävän pysäyttämään työllisyyden heikkenemistä. Työttömyysaste nousee vuoteen 1995 mennessä noin 20 prosenttiin.

KUVIO 1 Keskeiset kysyntäerät

1) kahden neljänneksen liukuva keskiarvo
merkittynä jälkimmäisen neljänneksen kohdalle

Kansantalouden osasto

26.2.1993

Kauppataaseen kasvava ylijäämä parantaa ulkoista tasapainoa, mutta markan heikentymisen paisuttamat korkomenot hidastavat vaihtotaseen tasapainottumista. Ulkomainen velka suhteessa vientituloihin taittuu laskuun tänä vuonna, ja vuosikymmenen puolivälissä (1995) vaihtotaseen arvioidaan olevan lievästi ylijäämäinen. Taloudellisen kasvun elpymisen viivästyminen pitää valtion rahoitusaliäämät suurina ja velan kasvun nopeana. Julkisen sektorin velka ylittää jo kuluvan vuoden lopussa EMU-konvergenssikriteerin mukaisen rajan eli 60 prosenttia BKT:sta.

Taulukko 1. Ennusteen keskeisimpiä muuttujia

	1992	1993	1994	1995
Tavaroiden ja palvelusten vienti, määrän %-muutos	9.1	8.0	8.1	7.1
Kotimainen kysyntä, määrän %-muutos	-5.7	-5.2	-1.8	0.1
BKT, mh, määrän %-muutos	-3.5	-1.3	1.0	2.1
Työttömyysaste, %	13.1	17.0	19.0	19.4
Ansiotaso, %-muutos	1.7	1.1	2.3	4.1
Kuluttajahintaindeksi, %-muutos	2.6	2.9	4.1	2.6
Teollisuuden suhteelliset yksikkötyökustannukset samassa valuutassa, %-muutos	28.1	16.3	-0.4	-0.5
Valtion nettoluotonanto, % BKT:sta	-7.2	-10.8	-8.6	-7.7
Valtion ja kuntien velka, % BKT:sta	42.3	60.7	70.0	76.3
Vaihtotase, % BKT:sta	-4.6	-3.3	-0.9	0.8
Ulkomainen nettovelka, % BKT:sta	47.8	57.5	56.0	52.7
Heliborkkorko, 3 kk, %	13.3	8.7	7.5	7.5
Pankkien uusien luottojen korko, %	13.7	10.6	10.2	9.4

Hintojen nousun odotetaan pysyvän lähivuosina verraten rauhallisena. Tuontihinnoista ja julkisen sektorin toimenpiteistä tulevat hintasysäykset eivät heikenevän työllisyyden oloissa johda hinta-palkkakierteen käynnistymiseen. Lisäksi heikko kysyntä rajoittaa yritysten mahdollisuuksia lisätä hintamarginaalejaan, joten yritykset pyrkivät parantamaan kannattavuuttaan kustannuksia karsimalla.

• • •

Kansantalouden osasto

26.2.1993

Ennusteessa ei ole tavoitteellisuutta eikä tietoista optimismia; siinä on pitäydytty olemassa oleviin tosiasioihin ja pyritty ottamaan huomioon tekijät, jotka hidastavat talouden toipumista. Mm. on arvioitu, että velka- ja pankkikriisi vaimentaa ja viivästäää korkojen laskun vaikutusta investointeihin ja kulutukseen. Vientiennuste on varovainen sikäli, että ennätöksellisestä hintakilpailukyvästä huolimatta uutta vientitarjontaa perinteisen vientiteollisuuden ulkopuolelta tulee lähivuosina verraten vähän. Laskelmassa arvioitua suurempikin viennin kasvu on mahdollinen. Toisaalta ennusteessa on oletettu, että valtiontalouden alijäämät voidaan rahoittaa valtion jyrkästi kasvavasta velkaantumisesta huolimatta. Talouden velka-ongelmat osaltaan pitävät ulkomaisten ja kotimaisten pitkien korkojen eron lähivuosina edelleen melko suurena.

2. Lähtökohtaoletukset ja -arviot

Kansainvälisen talouden taantuma jatkuu

Suomen tärkeimmillä markkina-alueilla talouden näkymät ovat entisestään heikentyneet. Saksan talouden taantuma on syventynyt kireän rahapolitiikan, heikon ulkomaisen kysynnän ja markkan vahvistumisen seurauksena. Lisäksi valuuttamarkkinoiden häiriöt ovat lisänneet epävarmuutta sekä heikentäneet luottamusta ja taloudellista aktiiviteettia koko Euroopassa. Japanissa varallisuusarvojen lasku ja velkaongelmat ovat heikentäneet yritysten ja pankkien asemaa, eivätkä finanssipoliittiset toimet ole toistaiseksi pystyneet kääntämään talouden kehitystä nousuun. Vain Yhdysvalloissa talouden elpyminen on viime kuukausina voimistunut ja näyttäisi olevan kestäväällä pohjalla.

Yhdysvalloissa velkaantuneisuus on yhä suhteellisen korkea ja työllisyys on parantunut vain hitaasti, mitkä seikat hillitsevät kysynnän voimistumista. Presidentti Clintonin talousohjelman elvytyspaketti (0.5 % BKT:sta) tukee lähiajan kasvua lievästi, kun taas toimenpiteet budjettialijäämän puolittamiseksi neljässä vuodessa merkitsevät finanssipolitiikan pysymistä kireänä useita vuosia eteenpäin. Yhdysvaltojen talouden kasvun arvioidaan siten jatkuvan aikaisempia nousukausia lievempänä.

Euroopan talouskehitys riippuu ratkaisevasti Saksan korkotason alenemisesta. Vaikka valuuttamarkkinoiden paineessa ja talousnäkyvien synkentyessä Saksan keskuspankki on alentanut virallisia korkojaan jo kahdesti, on korkotaso edelleen korkea.

Kansantalouden osasto

26.2.1993

Vuoden vaihteessa arvonlisäveron korotus nosti kuluttajahintainflaation Saksassa 4.4 prosenttiin, mistä sen odotetaan vähitellen hidastuvan. Jo solmittu julkisen alan palkkaratkaisu (3 prosentin tasolla) viittaa työkustannusten nousun hidastumiseen. Markkinat odottavat Saksan korkotason alenevan hieman jo kevään aikana, mutta selvemmin vasta ensi syksynä. Rahapolitiikan viipeet huomioiden taloudellisen aktiviteetin arvioidaan elpyvän Euroopassa hitaasti. Myöskään EY:n piirissä kaavaillun elvytysohjelman – jonka painopiste on infrastruktuuri-investoinneissa – ei odoteta tuovan nopeaa muutosta Euroopan heikkoihin talousnäkyymiin.

Euroopan korkotason laskun myötä edellytykset kasvun elpymiselle vuonna 1994 paranevat. OECD-maiden bruttokansantuotteen ennustetaan kasvavan 1.7 % tänä vuonna ja 3 % vuonna 1994. Suomen vientimarkkinoiden kasvu hidastuu 3 prosenttiin tänä vuonna, mutta nopeutuu 4 prosenttiin vuonna 1994. OECD-maissa ja varsinkin Länsi-Euroopassa kysyntä kasvaa selvästi näitä lukuja vähemmän. Kansainvälinen inflaatio vaimenee edelleen. OECD-maiden kuluttajahintojen nousu hidastuu viime vuoden 3.2 prosentista 2.6 prosenttiin tänä vuonna ja pysyy saman suuruisena vuonna 1994.

Taulukko 2. Kansainvälinen talous

	1992	1993	1994
OECD-maiden BKT, määrän %-muutos	1.6	1.7	3.1
Suomen vientimarkkinat, määrän %-muutos			
Kaikki alueet	4.2	2.9	4.1
14 SVT-maata (OECD)	4.5	1.0	2.5
Raakaöljyn hinta USD/b	19.3	19.0	20.5
Yksikkötyökustannukset			
14 SVT-maata, %-muutos	2.1	1.2	1.2
OECD-maiden kuluttajahinnat, %-muutos	3.2	2.6	2.6

Kansantalouden osasto

26.2.1993

Valtiontalous ja finanssipolitiikka

Valtiontaloudessa vaikeuksia päästä menojen supistamistavoitteisiin

Laman syveneminen ja pitkittyminen vaikeuttaa mahdollisuuksia pitää valtiontalouden kehitys uralla, jonka hallitus on asettanut valtion budjettitalouden kokonaismenoille vuoksiksi 1993–1995.² Helmikuun alussa hallitus lievensi menojen supistamistavoitetta siten, että talouden tilan heikkenemisestä vuonna 1993 aiheutuvia valtion menojen lisäyksiä – mm. työttömyydestä aiheutuvia – ei kompensoida uusilla menoleikkauksilla jo saman vuoden aikana; vuotta 1995 koskevan menotavoitteen hallitus piti ennallaan kuitenkin siten muutettuna, että pankkituesta aiheutuvia menoja ei oteta huomioon menokehyksessä.

Ennuste on valtiontalouden osalta painelaskelma, toisin sanoen sitä valtion menojen ylitystä tavoitteeksi asetettuun budjettikehykseen nähden, jonka menoautomaatiikka – mm. työttömyydestä aiheutuvien menojen paisuminen – aiheuttaa, ei ole oletettu kompensoitavan menojen lisäsäästöillä vuosina 1993–1995. Laskelman mukaan valtion menot ylittävät alkuperäisen menokehyksen mukaisen tavoitteen vuonna 1993 noin 7 mrd. markalla ja kahtena seuraavana vuonna 13–14 mrd. markalla. Pankkituesta aiheutuvat korkomenot pois-lukien ylitys on vastaavasti noin 5 ja 10–11 mrd. markkaa.

Vuoden 1994 alussa voimaantuleva arvonlisäverotus kiristää selvästi yksityiseen kulutukseen kohdistuvaa verotusta, kotimarkkinasektorin investointien välillistä verotusta puolestaan kevennetään. Osa kevennyksistä toteutetaan jo kuluvana vuonna, mutta vallitsevassa kysyntätilanteessa keventämisen investointeja lisäävän vaikutuksen arvioidaan jäävän vähäiseksi. Fiskaalisesti arvonlisäverotukseen siirtyminen merkitsee verotuksen kiristymistä, joskin toimenpiteen kysyntää supistavat vaikutukset vähentävät muiden verojen tuottoa.

---

² Vuoden 1992 helmikuussa hallitus asetti tavoitteen supistaa valtion (budjettitalouden) kokonaismenot vuoteen 1995 mennessä reaalisesti tasolle, jolla ne olivat vuonna 1991. Vuoden 1993 hintatasossa tavoite vuodeksi 1993 oli 175.2 mrd. mk, vuodeksi 1994 173.7 mrd. mk ja 172.0 mrd. mk vuodeksi 1995.

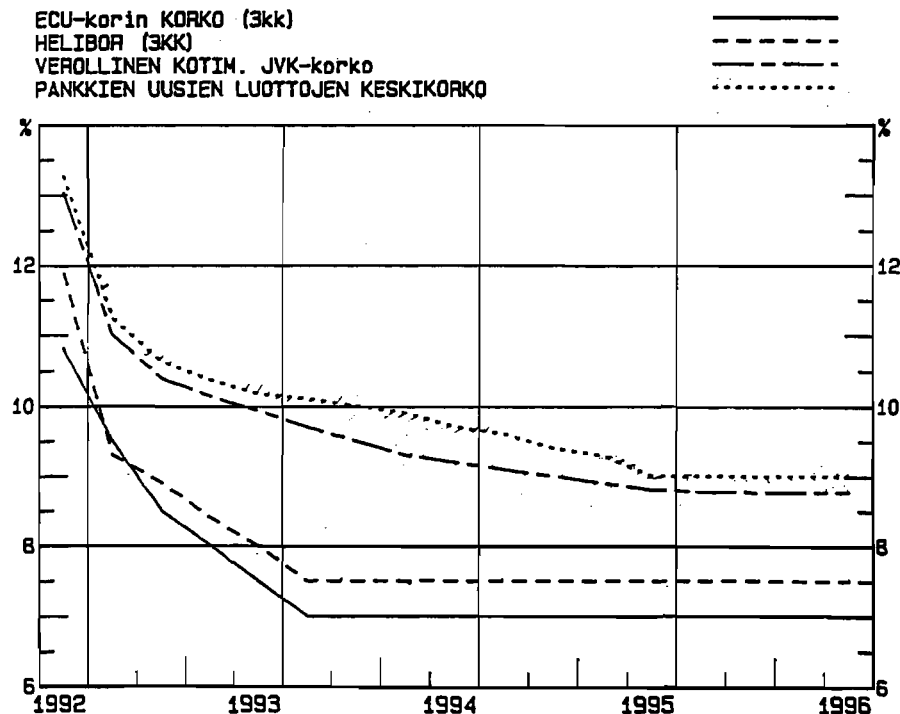
Kansantalouden osasto

26.2.1993

Valuuttakurssi ja korot Tekninen oletus muuttumattomasta valuuttakurssista,
korkojen arvioidaan laskevan

Markan kurssista on tehty tekninen oletus kurssin pysymisestä lähivuosina tasolla, jolle se asettui helmikuun puolivälin jälkeen. ECU-valuutat ovat tällöin kallistuneet noin 40 prosenttia ennen vuoden 1991 marraskuun devalvaatiota vailinneeseen kurssitasoon verrattuna; kauppapainoilla laskettuna ulkomaiden valuutat ovat kallistuneet 30 prosenttia.

Talouden velkaongelmien vuoksi valuuttamarkkinoilla esiintynee lähitulevaisuudessakin painetta markan lisäheikkenemisen suuntaan. Vaihtotaseen tasapainottumiskehitys näyttäisi myöhemmin luovan edellytyksiä markan vahvistumiselle. Koska tällaisen kehityksen ajoituksen arviointi ja muutoksen kvantifiointi on hyvin vaikeata, ennustelaskelma on tehty muuttumattoman valuuttakurssin oletuksella.

KUVIO 2 Nimelliset korot

Kansantalouden osasto

26.2.1993

Korkoennusteet perustuvat vuoden 1993 osalta helmikuun alkupuolella markkinoilla vallinneisiin odotuksiin ulkomaisten ja kotimaisten korkojen kehityksestä ja seuraavien vuosien osalta arvioidun makrotaloudellisen kehityksen pohjalta tehtyyn ennusteeseen. ECU-korin lyhyen koron, jonka muutosten odotetaan seuraavan Saksan markan vastaavaa korkoa, arvioidaan laskevan nykyisestä runsaasta 9 prosentista vuoden 1993 loppuun mennessä 7 1/2 prosenttiin ja vakiintuvan vuoden 1994 alkukuukausina 7 prosenttiin. Kotimaisten markkinakorkojen oletetaan seuraavan tätä kehitystä, mutta asettuvan noin 1/2 prosenttiyksikköä ECU-korikorkoa korkeammaksi. Pääomamarkkinoiden pitkien korkojen oletetaan alentuvan likimain saman verran kuin lyhyet korot. Pankkien arvioidaan kasvattavan jonkin verran korkomarginaalejaan, joten pankkien uusien luottojen korot alenevat vähemmän kuin pankkien varainhankinnan kustannukset. Kun inflaatiovauhti nopeutuu hieman vuosina 1993 ja 1994 reaalikorot laskevat nykytasoltaan 2–3 prosenttia. Taloudelliseen aktiiviteettiin nähden 5–7 prosentin reaalikorot ovat edelleen korkeat.

3. Talouden tasapaino

Tuotannon kasvu ja työllisyys

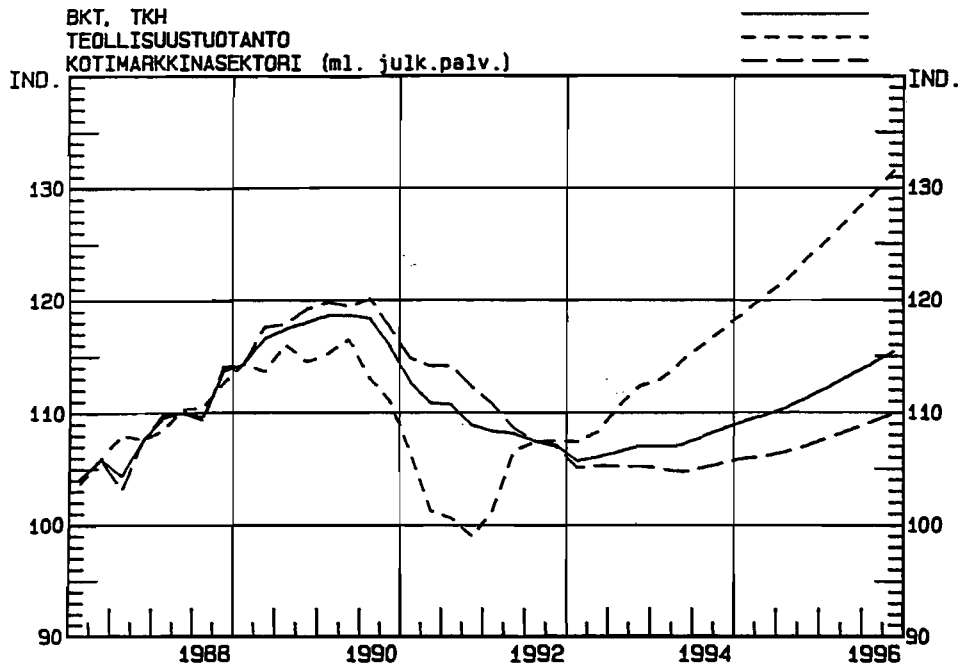
Talouden kehitys pysyy lähivuosinakin kaksijakoisena. Kysyntää myötäillen tuotanto kasvaa vain teollisuudessa ja välillisesti viennistä riippuvilla aloilla kuten metsätaloudessa ja sähköntuotannossa. Teollisuudessa on suuria eroja toimialojen välillä. Vientialoilla tuotanto kasvaa ripeästi, mutta kotimarkkinoille suuntautuvilla aloilla hitaasti tai jopa taantuu. Tällainen kehitys viittaa siihen, että hintakilpailukyyn voimakaskaan paraneminen ei lyhyellä aikavälillä johda kovin merkittävään tuonnin korvautumiseen kotimaisella tuotannolla.

Vientituotannon kasvu alkaa parantaa teollisuuden työllisyyttä vuodesta 1994 alkaen, mutta tapahtuneeseen työvoiman vähentämiseen nähden paraneminen on lievää. Lähitulevaisuudessa työn tuottavuuden nousu ylittää vielä tuotannon määrän kasvun, joten teollisuuskin vähentää kuluvana vuonna edelleen työvoimaansa. Palvelualoilla työllisyyden heikkeneminen kestää vielä pitempään. Työttömyyden nousun arvioidaan jatkuvan vuoden 1995 puolelle, jolloin työttömyysaste on keskimäärin jo lähes 20 prosenttia.

Kansantalouden osasto

26.2.1993

KUVIO 3 Tuotannon määrä (1985=100)

Kustannukset ja hinnat

Tulosopimukset vuodeksi 1993 tehtiin ilman sopimuskorotuksia ja palkkaliikuman arvioidaan muodostuvan noin 1 prosentin suuruiseksi. Vientialoilla liukumat ovat jonkin verran suuremmat, kun taas kotimaan markkinoille suuntautuneilla aloilla ne ovat vähäisiä tai jopa negatiivisia. Välilliset työvoimakustannukset lisääntyvät selvästi ja yksikkötyökustannukset nousevat vajaan 1 prosentin. Kotoperäisiä kustannuspaineita ei näin ollen juuri muodostu. Tuontihinnoista ja julkisen vallan toimista aiheutuu kuitenkin merkittävää kuluttajahintojen nousupainetta. Toisaalta asuntohintojen odotetaan edelleen alenevan, vaikkakin hidastuvalla vauhdilla. Myös korkojen aleneminen vaimentaa kuluttajahintaindeksin nousua. Kuluvana vuonna kuluttajahinnat nousevat 3 prosenttia ja vuoden aikana hieman enemmän. Kuluttajahintaindeksin, josta on poistettu välillisten verojen ja tukipalkkioiden sekä asumiseen liittyvien pääomakustannusten vaikutus, eli perusinflaation nousuvauhti arvioidaan runsaaksi 2 prosentiksi kuluvan vuoden aikana. Arvion epävarmuus liittyy lähinnä tuontihinnoista tulevan inflaatio-sysäyksen purkautumisen nopeuteen.

Kansantalouden osasto

26.2.1993

Palkkojen nousu nopeutuu jonkin verran vuonna 1994, mikä lisää hintapaineita. Edellyttäen, että purkautumatonta tuontihintapainetta ei ole enää kovin paljon, tuontihinnoista tuleva inflaatiopaine hellittää. Sen sijaan arvonlisäverotuksen siirtymisen ja muiden julkisen sektorin toimenpiteiden arvioidaan nostavan kuluttajahintoja runsaat 2 prosenttiyksikköä. Tämä kiihdyttää kuluttajahintojen nousuvauhdin yli 4 prosenttiin. Perusinflaatio on tällöin runsaat 2 prosenttia vuoden 1994 aikana. Vuonna 1995 ulkomaankauppahinnoista tulevat hintapaineet vaimenevat edelleen. Kotimaisten kustannusten nousu sen sijaan voimistuu jonkin verran. Julkisen sektorin toimenpiteiden hintavaikutusten oletetaan jäävän vähäisiksi.

Taulukko 3. Kustannukset ja hinnat

%-muutoksia	1992	1993	1994	1995
Ansiotasoindeksi	1.7	1.1	2.3	4.1
Yksikkötyökustannukset	-2.9	0.7	2.5	3.7
Tuontihinnat, %-muutos	7.8	15.1	5.8	3.2
Kuluttajahinnat	2.6	2.9	4.1	2.6
Kuluttajahintaindeksi, joulukuusta joulukuuhun	2.1	3.2	4.5	2.5
Perusinflaatio, ¹ joulukuusta joulukuuhun	0.4	2.5	2.5	2.0

¹ Kuluttajahintaindeksi, pl. julkisen sektorin toiminta, asuntohintojen ja asuntolainakorkojen vaikutus.

Näköpiirissä olevassa työmarkkinatilanteessa on palkkakehitykseen vaikea liittää merkittävää ylöspäin olevaa ennuste-epävarmuutta lähivuosille. Pitemmällä aikavälillä palkkainflaatio saattaa kuitenkin voimistua työttömyyden kasvun pysähtyessä, varsinkin jos nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyys aiheuttaa laajasti työmarkkinoilta syrjäytymistä.

Vaihtotase ja rahoitustasapaino

Viennin määrän kasvaminen lähivuosina verraten voimakkaasti ja tuonnin määrän selvä supistuminen vuonna 1992 ja hidaskasvu seuraavina vuosina johtavat kauppataaseen ja vähäisemmässä määrin myös palvelutaseen paranemiseen. Viennistä tulevaa kasvuvaikutusta vaimentaa kuitenkin vaihtosuhteen selvä heikkeneminen vuosina 1993 ja 1994.

Kansantalouden osasto

26.2.1993

Markan heikentyminen lisää voimakkaasti (noin 5 mrd. markalla) ulkomaisen velan korkomenoista tulevaa vaihtotaseen alijäämän komponenttia vuonna 1993. Ulkomaisten korkojen aleneminen pienentää sen sijaan jatkossa hieman korkomenorasitusta. Vaihtotaseen alijäämän arvioidaan olevan kuluvana vuonna noin 16 mrd. markkaa. Vuosina 1994 ja 1995 vaihtotaseen paraneminen voimistuu, ja vuonna 1995 arvioidaan päästävän vaihtotaseen ylijäämään. Ulkomainen nettovelka suhteessa vientituloihin taittuu laskuun tänä vuonna, bruttokansantuotteen suhteutettuna käänteen odotetaan ajoittuvan ensi vuoteen.

Taulukko 4. **Ulkoinen tasapaino**

	1992	1993	1994	1995
Tavaroiden ja palvelusten viennin määrä, %-muutos	9.1	8.0	8.1	7.1
Tavaroiden ja palvelusten tuonnin määrä, %-muutos	0.4	-4.5	0.2	2.0
Vaihtosuhte, tavarat (yks.arvoista)	-3.8	-4.1	-1.8	-0.4
Kauppatase, mrd. mk	12.2	22.5	31.4	40.8
Vaihtotase, mrd. mk	-22.8	-15.9	-4.6	4.5
Vaihtotase, % BKT:sta	-4.6	-3.3	-0.9	0.8
Ulkomainen nettovelka, % vientituloista	184.6	180.8	164.0	146.6

Kotimaisen säästämisen ja investointiasteen kehityksen perusteella tarkasteltuna kansantalouden rahoitusasapainon (= vaihtotaseen) paraneminen perustuu yksityisen sektorin säästämisen lisääntymiseen ja investointiasteen tuntuvaan alenemiseen. Kotitalouksien säästämisen nousun arvioidaan taittuvan vuonna 1994, mutta työeläkerahastojen kasvu ja yritysten kannattavuuden asteittainen paraneminen³ nostavat säästämistä, lisäksi julkisen sektorin alijäämä alkaa supistua.

Kiinteiden investointien määrän supistumisen ennustetaan jatkuvan vielä vuoden 1994 alkupuolella, investointien määrä on ensi vuonna jokseenkin puolet 1980-luvun lopun suhdannehuipun tasosta, ja noin 15 prosenttiin laskeva investointias-

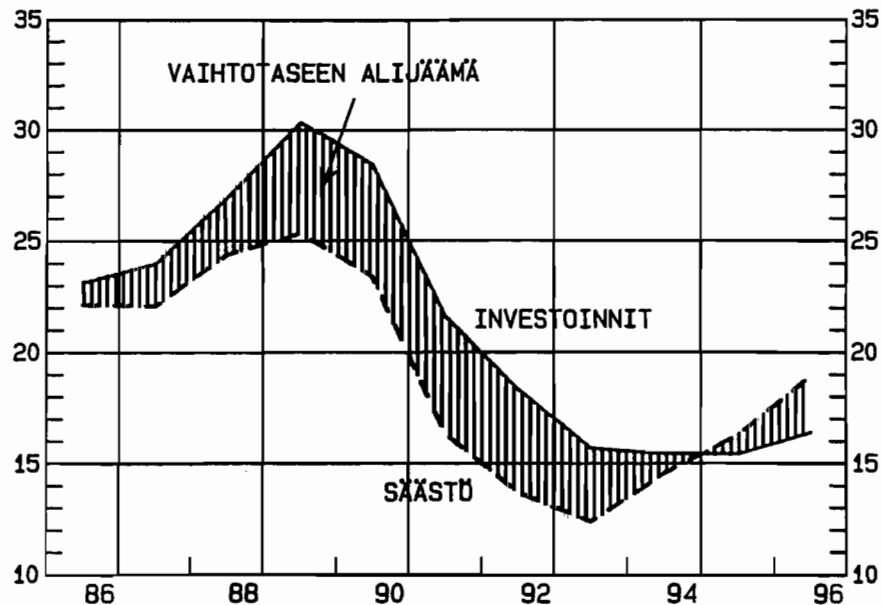
³ Kansantalouden tilinpitoon perustuvissa luvuissa valuuttakursseista aiheutuvia pääomantappioita ja luottotappioita ei vähennetä juoksevista tuloista. Nämä erät rasittavat kuitenkin huomattavasti yritysten ja pankkien kannattavuutta.

Kansantalouden osasto

26.2.1993

te samoin noin puolet viiden vuoden takaisesta tasosta. Historiallisesti tarkasteltuna ennusteen mukainen reaalikorkojen aleneminen merkitsisi jonkin verran ennustettua korkeampaa investointiaktiiviteettia. Velkaongelmien, kulutuskysynnän supistumisen ja pankkien tiukkojen vakuusvaatimusten arvioidaan myöhentävän investointien vilkastumista.

KUVIO 4. Kansantalouden säästämis- ja investointiaste prosenttia BKT:sta

Yksityisen sektorin velkaantuneisuus kääntyy laskuun vuonna 1993. Varsinkin yritysten velkojen vähenemisestä merkittävän osan selittävät kuitenkin pankkien luottotappiokirjaukset; vuonna 1992 luotto- ja takaustappiot olivat noin 22 mrd. markkaa ja niiden odotetaan olevan lähemmäs 20 mrd. markkaa tänä ja ensi vuonna. Toisaalta tapahtunut markan heikkeneminen on lisännyt yritysten ulkomaisen velan markka-arvoa.

Valtion rahoitusaliijäämä syvenee edelleen vuonna 1993; tätä kehitystä voimistavat maksettavat kahdet veronpalautukset. Vuodesta 1994 lähtien alijäämä alkaa pienentyä, mutta alijäämät pysyvät edelleen suurina. Valtion ja kuntien kysynnän määrä supistuu selvästi lähivuosina, samoin valtion muut juoksevat menot pl. korkomenot. Veropohja eli kotimainen kysyntä ja tulonmuodostus supistuu

Kansantalouden osasto

26.2.1993

vuonna 1993 edelleen selvästi ja laajenee myöhempinä vuosina vain hitaasti. Julkisen sektorin velka kumuloituu erittäin nopeasti; vuoden 1993 lopussa sen arvioidaan yltävän jo hieman yli 60 prosenttiin bruttokansantuotteesta.

Taulukko 5. **Julkinen talous**

	1992	1993	1994	1995
Julkinen kysyntä, määrän %-muutos	-1.3	-4.6	-3.3	-1.6
Valtiontalouden menot, pl. valtiovelan korot ja finanssisijoitukset, määrän %-muutos	2.8	-2.4	-3.4	-3.1
Valtiontalouden nettolainananto, mrd. mk	-35.3	-51.7	-43.1	-40.4
Valtiontalouden nettolainananto, % bruttokansantuotteesta	-7.2	-10.8	-8.6	-7.7
Valtiontalouden nettorahoitus- tarve (-) (kassatalous), mrd. mk	-72.3	-68.6	-59.6	-51.6
Pääomatuki pankeille, mrd. mk	22.8	10.0	10.0	5.0
Julkinen velka, % bruttokansantuotteesta	42.3	60.7	70.0	76.3

Pankkien suurina pysyvien luottotappioiden arvioidaan pitävän pankit edelleen varovaisina luotonannossaan. Valuuttakurssiriskin vähentämiseksi pankit ja niiden asiakkaat korvaavat valuuttaluottoja markkaluotoilla. Luottojen kysyntä on supistuvien investointien ja korkeana pysyvien reaalikorkojen vuoksi kuluvana ja ensi vuonna edelleen vaimeaa. Pankit myöntävät uusia luottoja lähinnä menossa olevien investointihankkeiden rahoittamiseen ja yritysten rakenteen sopeutuksiin. Vakuuksien alhaiset arvot ja korkeana säilyvä velkaantuneisuus yhdessä pankkien varovaisuuden kanssa rajoittavat investointien kasvua lähivuosina.

Pankkituen, joka tänä ja ensivuonna on noin 10 mrd. markkaa oletetaan riittävän pitämään pankkien vakavaraisuuden yli 8 prosentin normin, mutta se ei anna varaa luotonannon merkittävälle laajentamiselle.

Valtio ottaa ulkomaisia luottoja tänä vuonna yhtä paljon kuin viime vuonnakin, mikä sallii yksityisen sektorin pitkäaikaisen valuuttaluottokannan voimakkaankin supistumisen. Valuuttavaranto lisääntyy tällöin vain lyhytaikaisen pääomantuon-
nin varassa.